

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/238
KARAR NO : 2021/294
KARAR TR : 03/05/2021

ÖZET: Davalı Kocaeli Su ve Kanalizasyon dairesi Genel Müdürlü ü (SU) tarafından abonelik ve kaçak su kullanıldığı iddiasıyla tahakkuk ettirilen para cezasının iptali istemiyle açılan davanın, **DAR YARGI YERİNDE** çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M.Ç.
Davalı : Kocaeli Büyükşehir Belediyesi SU Genel Müdürlü ü
Vekili : Av. M.S.K.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı; ikâmetgahının çatı katında SU görevlilerince 13/11/2019 tarihinde yapılan kontrollerde eskiden su deposuna bağlı olan fakat kendisi tarafından hiç kullanılmayan su tesisatı tespit edilerek ceza makbuzu tanzim edilmişinden bahisle, hakkında düzenlenmiş olan cezanın iptaline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerine müracaat etmiştir.

II. UYU MAZLIK MAHKEMESİNİN KARAR VURUŞÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Körfez Sulh Ceza Hâkimliği 22/06/2020 tarihli ve D. . 2019/1423 sayılı kararıyla;** ba vuruya bakmakla görev ve yetkili merciinin Kocaeli İdare Mahkemeleri oldu undan bahisle ba vurunun görev yönünden reddine dair verilen karar 22/06/2020 tarihinde kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"... her ne kadar ba vuran, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi SU Genel Müdürlü ü tarafından hakkında düzenlenen söz konusu ceza tutanağının süresinde Hakimlikimiz nezdinde ba vuruda bulunmuş ise de; 2560 sayılı Kanunun SU Tarifeler Yönetmeliğinin 38/A.1 maddesine aykırı usulsüz su kullanımı kanun hükümlerine göre verilen para cezalarına karşı cezanın tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği, 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3/1-a maddesinde belirtildiği üzere Kabahatler Kanununun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanabileceği, bu nedenle ba vuruya bakmakla görev ve yetkili merciinin Kocaeli İdare Mahkemeleri oldu undan ba vurunun görev yönünden reddine dair ... karar verilmiştir.

..."

3. Davacı, aynı yöndeki taleple bu kez idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdare Yargıda

4. Kocaeli 1. dare Mahkemesince E.2020/887 sayılı dosyada, davanın adlî yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varıldığından bahisle, görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyaların Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, Uyuşmazlık Mahkemesi kararına kadar uyuşmazlığın incelemesinin ertelenmesine 30/12/2020 tarihinde karar verilmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"... sözkonusu uyuşmazlık; taraflar arasında yapılmış bir su aboneliği sözleşmesi olmaksızın abonelik ve sayaçsız kaçak su kullanılmasından kaynaklanan bir uyuşmazlık olduğu ve, bu bir ifadeyle (kamu hukuku kurallarına tâbi) idari sözleşmenin uygulanmasından kaynaklanan bir uyuşmazlık olmadığından, açılan bu davanın adlî yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

..."

III. LG L HUKUK

A. Mevzuat

5. 2577 sayılı dâri Yargılama Usulü Kanunu'nun "dâri dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişiklik: 10/6/1994 - 4001/1 md.) dâri dava türleri şunlardır:

a) (ptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) dâri işlemler hakkında yetki, ekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) dâri işlem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları

c) (Değişiklik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz artlarla mal ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. dâri yargı yetkisi, idari işlem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. dâri mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen ekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari işlem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldırarak biçimde yargı kararı veremezler."

6. Kocaeli Su ve Kanalizasyon idaresi Genel Müdürlüğü Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliğinin;

- "Kaçak su kullanımı" başlıklı 38. maddesi şöyledir:

"(1) Kaçak Su Kullanımı; abone olmadan su dağıtım şebekesinden veya şebekeden yolundan dareye ait kuyu veya kaynaktan delerek, boru döşeyerek, motor kullanılarak veya farklı surette su temin etmek, abone olup da sayaçsız veya sayaçlı işletmeyecek herhangi bir tertibatla su kullanmaktır.

a) Abonelik ve sayaçsız su kullananlar: Tespit edildiklerinde kaçak su kullanımından ortadan kaldırılır, su kullanımı engellenir, ceza tahakkuku yapılır. Kaçak kullanımın süresi ve kaçak tüketim miktarı tahakkuk edecek ceza tutarına esas olur. Kaçak kullanımın başlangıç tarihinin tespit edilemediği durumlarda kullanıcının 12 aydan beri su tüketildiği kabul edilir. Buna göre;

1) Konutlarda aylık 15 m³ su tüketildiği farz edilerek, yürürlükteki konut ikinci tarifesinin 3 katı bedelle ceza tahakkuk ettirilir. Bu hesap (kullanım süresi veya 12 ay x 15 m³)

x (tarife bedeli x 3) formülüyle yapılır.

2) *Birden fazla tuvalet ve lavabosu bulunmayan ve faaliyetinin ana unsuru olarak su kullanılmayan ofis, büfe, bakkal gibi i yerlerinde aylık 10 m³, di er i yerlerinde ise aylık 30 m³su tüketildi i farz edilerek yürürlükteki i yeri tarifesinin 3 katı bedelle ceza tahakkuk ettirilir. Bu hesap (Kullanım süresi veya 12 ay x 10 veya 30 m³) x (Tarife bedeli x 3) formülüyle yapılır.*

3) *n aatlarda kullanılan su miktarı (Toplam n aat alanı/2 = m³) formülüne göre hesaplanır ve in aat tarifesinin 3 katı bedelle ceza tahakkuku yapılır.*

4) *Sanayi kurulu larında ve di er abonelerde 100 m³ den az olmamak kaydıyla, emsalleriyle de kar ıla tırılarak bulunacak aylık tüketim miktarına yürürlükteki tarifesinin 3 katı bedelle ceza tahakkuk ettirilir. Bu hesap (Kullanım süresi veya 12 ay x 100 m³ veya emsal m³) x (Tarife bedeli x 3) formülüyle yapılır.*

5) *Kaçak su kullanımının aynı yerde tekrarı durumunda ilk tespitteki tarihten tekrar tespit tarihine kadar geçen dönem için yukarıdaki alt bentlere göre hesaplanan tahakkukun 2 katı bedelle ceza alınır. Ayrıca abone hakkında kanuni i lemlere ba lanır.*

b) *Aboneli ve sayaçsız su kullanımı: Bir abonesi olup da sayacının sökülmesi yoluyla sayaçtan geçirmeden do rudan veya bir tertibat kurularak su alındı ı durumlarda abone kaçak su kullanıyor kabul edilir. Sayacın çalı masının kasten engellendi i ve devre dı ı bırakıldı ı haller de kaçak kullanım kapsamında de erlendirilir. Bu ekilde su kullanımı yapanlar tespit edildi inde bu maddenin (a) bendinde belirtilen ekilde i lem yapılır.*

c) *Kaçak su kullanımı ceza tahakkuklarına su bedeli ile birlikte hesaplanan Katma De er Vergisi ve Çevre Temizlik Vergisi tahakkuk ettirilir."*

- "Kaçak ve usulsüz kullanıma dair di er hususlar" ba lıklı 40. maddesi öyledir:

" (1) *Kaçak ve usulsüz su kullanımı dare tarafından görevlendirilen en az iki personel tarafından yerinde yapılacak ara tırma ve soru turma sonucu tespit edilerek tutanakla kayıt altına alınır. Tutana ın bir sureti, ilgilinin imzası alınabilirse kendisine; imzadan imtina etmesi veya ilgilinin bulunamaması halinde bu husus tutana a geçirilerek ba ımsız birimine bırakılır. Bu i lem bildirim yerine geçer. Ayrıca kaçak ba lantının foto rafı çekilir ve ba lantı iptal edilir.*

(2) *Tespit tutana ında yer alan bilgiler do rultusunda gerekli tahakkuk i lemleri yapılır. Tahakkuklara ili kin ödeme bildirimini ayrıca aboneye tebli edilir. Hakkında tutanak düzenlenen kullanıcı tutanak tarihinden itibaren 7 gün içerisinde dareye ba vurup, tutanakta belirtilen fiiliyle ilgili i lemleri yapmak, tahakkukları ödemek ve su kullanımı süreklilik arz ediyorsa abonelik sözleşmesi yapmak zorundadır.*

(3) *Kaçak veya usulsüz su kullanılmaya ne zaman ba lanıldı ının tespitinde olayın gerçek mahiyeti esastır. Her türlü delil ile ispat edilebilir. ktisadi, ticari ve teknik icaplara uymayan veya olayın özelli ine göre normal ve mutad olmayan bir durumun iddia olunması halinde ispat külfeti bunu iddia eden tarafa aittir.*

(4) *Sayaç takılarak kaçak kullanım söz konusu ise ve sayacın üzerindeki endeks ile su kullanım süresinin mütenasip oldu una kanaat getirilirse sayacın üzerindeki endeks dikkate alınarak, kanaat getirilmez ise veya sayaçsız kaçak kullanım söz konusu ise bu Yönetmeli in 38 inci maddesine göre i lem yapılır.*

(5) *darenin kapatmı oldu u suyu açarak kullananlar tespit edildi inde; 3 katı açma bedeli kar ılı ı ceza tahakkuk ettirilir. Sayaçsız olarak kullanım söz konusu ise abonenin türüne göre bu Yönetmeli in 38 inci maddesine göre i lem yapılır.*

(6) *Temin etti i suyu daimi veya geçici ba lantı yaparak veya naklederek bir ba kasına satan veya kullandıran aboneler tespit edildi inde satın alanlar veya kullananlarla birlikte her bir ki i veya tüzel ki iye ayrı ayrı olmak üzere a a ıdaki yaptırımlar uygulanır:*

a) *Ba lantı sayaçtan sonra yapılmı sa usulsüz su verenin son tahakkuk miktarınının 3 katı su tüketim bedeli abonenin türüne göre tarife bedeli üzerinden ceza tahakkuku yapılır.*

b) *Ba lantı sayaçtan önce yapılmı sa, kaçak su kullananlara uygulanan i lemler yürütülür ve tüketmi oldukları su miktarı, ortalama tüketim miktarına göre hesaplanır ve tarife bedelinin 10 katı üzerinden ceza tahakkuku yapılır. Yasal i lemler ba latılır.*

c) Gemilere sayaçtan geçirilerek su satışı yapıldığı tespit edildi inde abonenin son tahakkuk miktarının tarife bedelinin 5 katı üzerinden ceza tahakkuku yapılır.

d) Gemilere sayaçtan geçirmeden su satışı yapıldığı tespit edildi inde aboneye kaçak su kullananlara uygulanan idare cezaları yürütülür ve tüketilen su miktarı, ortalama tüketim miktarına göre hesaplanır ve tarife bedelinin 10 katı üzerinden ceza tahakkuku yapılır. Yasal idare cezaları belirlenir.

(7) Abonenin faaliyet türüne göre farklı abone grubundan su tükettiğinin tespit edilmesi halinde; düşük tarife bedelinden su kullanılan dönemler için güncel tarife bedeline göre fark tahakkuku hesaplanır, yüksek tarife bedelinden su kullanılan dönemler için tahakkuk düzeltilmesi yapılır."

B. Yargı Kararları

7. Danıştay Sekizinci Dairesinin 14/11/2007 tarihli ve E.2007/6325, K.2007/5986 sayılı kararının; abonman sözleşmesinde, kaçak su kullanımı nedeniyle cezalı kaçak su bedeli istenmesine dair uyuşmazlıkların idare mahkemelerinin görev alanında olduğunu belirten ilgili kısmı şöyledir:

"...

Elektrik, su ve doğalgaz gibi kamu idarelerince bedeli karlı olarak kullanılan kamu hizmetinden abonman sözleşmesi ile yararlanılmakta olup, bu sözleşmeler belirli bir konuyu, artları, karlı hakları ve borçları belirler, sözleşmedeki koşulların yerine getirilmemesi halinde tarafların edimlerini yerine getirmekten kaçınma hakları doğar ve gerekirse cezai artları ilkin hükümler uygulanır. Bu sözleşmelerin uygulanmasından doğan uyuşmazlıkların da adli yargı yerinde çözümleneceği açıktır.

Olayda ise, davacı ile davalı idare arasındaki abonman sözleşmesi hükümlerinde, kaçak su kullanan vatandaşlara uygulanan Tarife üzerinden tek yanlı ve kamu gücüne dayalı olarak cezalı kaçak su bedeli istenmesi söz konusu olduğundan, uyuşmazlığın görüşme ve çözümünü idari yargının görevindedir.

Bu durumda davayı adli yargının görevinde olduğu gerekçesiyle görev yönünden reddeden idare Mahkemesi kararında hukuki isabet bulunmamaktadır.

"..."

8. Uyuşmazlık Mahkemesinin 08/07/2019 tarihli ve E.2019/340, K.2019/456 sayılı kararının, aboneler ile davalı idare arasında yapılmış su abone sözleşmesine dayalı olarak ortaya çıkan uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiğini ifade ettiği ilgili kısmı şöyledir:

"...

Dosyanın incelenmesinden, ... adresinde davacıya ait olan idare yerinde yapılan kontrolde otel içinde havuz kenarında bulunan musluktan direkt olarak su kullanılmadığının ve kaçak kullanımın türünün 'aboneli sayaçsız su kullanımı' olduğunun 09/06/2018 tarihinde Kocaeli Büyükşehir Belediyesi SU Genel Müdürlüğü tarafından kaçak ve/veya usulsüz su kullanım tutanağı ile tespit edildiği; bu tutanak doğrultusunda 17/9/2018 tarihli olurla idare yerinde aboneli, sayaçsız su kullanıldığı dolayısıyla SU Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliğinin 38/B maddesine göre kaçak su kullanımından dolayı davacının siciline 52.158,15-TL'lik para cezası tahakkuk ettirildiği; uygunsuz olarak yapılan tesisatın körlenerek, iptal edildiği; su kullanımı yapılacak işlemlerle kuruma müraaat edilerek abone olunması gerektiği; aksi halde kurumca yapılacak ikinci bir kontrolde tekrar aykırılıklar tespit edilirse yasal idare yapılabileceği; para cezasının 14 gün içerisinde ödenmemesi halinde Yönetmeliğinin 37. maddesi hükmünün yerine getirileceği yolunda idare tesis edildiği; davacının bu idare bir dizi itirazda bulunduğundan; ancak bir sonuç alamadığı, dolayısıyla idarenin iptali istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

"..."

Kamu idarelerince elektrik, su ve do algaz gibi belli bir tarife üzerinden bedeli belirlenmek suretiyle da ıtılan kamu hizmetlerinden, taraflar arasında imzalanan abonman sözleşmesi kar ılı nda yararlanılmakta olup, bu sözleşmelerde hizmet konusu ile artlarının ve kar ılıklı hak ve borçların belirlendi i, sözleşme hüküm altına alınan hususlarda tarafların edimlerini yerine getirmekten kaçınmaları halinde ise, yine sözleşme gere ince cezai artlara ili kin hükümlerin uygulanaca ı açık oldu undan, bu sözleşmelerin uygulanmasından do an uyu mazlıkların özel hukuk hükümleri uyarınca adli yargı yerinde çözümlenece i tartışılmazdır.

...

Olayda, taraflar arasında abonelik sözleşmesi bulundu u, davacının i yerinde sayaçtan geçirilmeyen bir muslu un tespit edildi i; bunun üzerine Abone Sözleşmesi ve onun i aret etti i Tarifeler Yönetmeli i hükümlerine istinaden ve abonenin kullandı ı su tüketimi dikkate alınarak yapılan hesaplama sonucunda kaçak su bedeli tahakkuk ettirildi i görülmektedir.

Bu nedenle, idari bir sözleşmenin uygulanmasından kaynaklanmayan, aboneler ile davalı idare arasında yapılmı su abone sözleşmesine dayalı olarak ortaya çıkan uyu mazlı ın özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekti i sonucuna varılmı tır.

..."

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk inceleme

9. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı ında, Üyeler ükürü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 03/05/2021 tarihli toplantısında, 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesinde öngörülen ekinde ba vuruldu u ve usule ili kin herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ından görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

10. Raportör-Hâkim Burak Cenk LHAN'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ ile Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü lüp dü ünüldü:

11. Dava; davacının ikâmetgahının çatı katında SU görevlilerince 13/11/2019 tarihinde yapılan kontrollerde eskiden su deposuna ba lı olan fakat kendisi tarafından hiç kullanılmayan su tesisatı tespit edilerek ceza makbuzu tanzim edildi inden bahisle, davacı hakkında düzenlenmi olan cezanın iptaline karar verilmesi talebiyle açılmı tır.

12. Kocaeli Su ve Kanalizasyon dairesi Genel Müdürlü ü, Anayasa'da belirtilen mahalli mü terak ihtiyaçları kar ılamak amacı do rultusunda belediyelerce yerine getirilen kamu hizmetleri arasında yer alan su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek üzere; Büyük ehir Belediyesine ba lı, müstakil bütçeli ve kamu tüzel ki ili ini haiz olarak kanunla kurulmu bir kamu kurulu u olup, bu kurulu un ki ilere sa ladı ı hizmete ili kin i lemlerinin yargısal denetimini yapacak yargı düzenini belirleyebilmek için, i lemin özel hukuk ili kilerinden veya kamusal yetkilerin kullanılmasından do up do madı ına bakılmalıdır.

13. Kamu idarelerince elektrik, su ve do algaz gibi belli bir tarife üzerinden

bedeli belirlenmek suretiyle da ıtılan kamu hizmetlerinden, taraflar arasında imzalanan abonman sözleşmesi kar ılı nda yararlanılmakta olup, bu sözleşmelerde hizmet konusu ile artlarının ve kar ılıklı hak ve borçların belirlendi i, sözleşme hüküm altına alınan hususlarda tarafların edimlerini yerine getirmekten kaçınmaları halinde ise, yine sözleşme gere ince cezai artlara ili kin hükümlerin uygulanacağı açık oldu undan, bu sözleşmelerin uygulanmasından do an uyu mazlıkların özel hukuk hükümleri uyarınca adli yargı yerinde çözümlenece i tartışılmasıdır.

14. Bununla birlikte, bu tür kamu hizmetlerinin ifası sırasında idare ile kamu hizmetinden yararlananlar arasında sözleşme menin yapılmasından önceki a amada, idarenin tek taraflı ve kamu gücüne dayalı olarak yerine getirdi i idari tasarruflarından do an uyu mazlıkların da idari yargı alanında çözümlenece inin kabulü gerekmektedir.

15. Önümüzdeki dava dosyaları incelendi inde; Kocaeli Büyük ehir Belediyesi SU Genel Müdürlü ü Kaçak Takip Raporunda, "38/A.1 Abonesiz ve sayaçsız su kullanımı konut" ibaresinin yazılı oldu u, Kocaeli Su ve Kanalizasyon dairesi Genel Müdürlü ü Kaçak ve/veya Usulsüz Su Kullanımı Tutana nda Kaçak Kullanım Türü olarak "Abonesiz sayaçsız su kullanımı" türünün i aretli oldu u görüldü ünden, somut olayda taraflar arasında abonelik sözleşmesi bulunmadı ı anlaşılmaktadır.

16. Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri (bkz. §§ 5,6), yargı kararları (bkz. §§ 7,8) ve somut olay birlikte de erlendirildi inde; Kocaeli Büyük ehir Belediyesi SU Genel Müdürlü ünce tahakkuk ettirilen ve davacı tarafından iptali istenen cezaya dair i lemin, idare tarafından tek yanlı ve kamu gücüne dayalı olarak tesis edildi i, bu nedenle davanın idari yargı yerinde çözümlenmesi gerekti i sonucuna varılmış tır.

17. Bu durumda; Kocaeli 1. dare Mahkemesinin 30/12/2020 tarihli ve E.2020/887 sayılı ba vurusunun reddi gerekmi tir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde DAR YARGININ GÖREVLİ OLDU UNA,

B. Kocaeli 1. dare Mahkemesinin 30/12/2020 tarihli ve E.2020/887 sayılı ba vurusunun REDDİNE,

03/05/2021 tarihinde, OY BİRLİKLE KESİMLER OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
Ükrü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Bırol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN